

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI**

JIZZAX DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI



“Tasdiqlayman”
Jizzax davlat pedagogika instituti
rektori Sh.S. Sharipov

2021 yil “12”

JAHON TABIIY GEOGRAFIYASI

FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 100000 – Ta'lim

Ta'lim sohasi: 110000 – Ta'lim

Ta'lim yo'nalishi: 60111000 – Geografiya va iqtisodiy bilim asoslari

Fan/Modul kodi 351/JTG /M /1010	O`quv yili 2021/2022	Semestr III-IV	Kreditlar 10
Fan/Modul kodi Majburiy	Ta`lim tili O`zbek		Haftadagi dars soatlari 4
1.	Fanning nomi Auditoriya mashg`ulotlari (soat) 150	Mustaqil ta`lim (soat) 150	Jami yuklama (soat) 300
2.	<p>I.Fanning mazmuni.</p> <p>Fanni o`qitishdan maqsad – Jahon tabiiy geografiyasi fani Yerning geografik qobig`ini, alohida regional va lokal (mahalliy) tabiat komplekslarini o`rganuvchi fandir. Uning asosiy maqsadi Yer yuzasidagi materiklar va okeanlarning bir-biriga boqliqligini, geografik qobiqning barqaror rivojlanish ko`nikmalarini shakllantirishdir.</p> <p>Fanning vazifasi - fanning asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - har bir materikning tabiiy geografik sharoitining asosiy xususiyatlarini ochib berish va har bir materikda atrof-muhit muhofazasi yo`nalishlarini asoslab berish; - har bir materikning hududiy farqlarini aniqlash va tabiiy geografik rayonlashtirish sxemalarini ishlab chiqish hamda ularning tavsifini berish; - dunyo okeanining umumiy tabiiy-geografik qonuniyatlarini va xususiyatlarini ochib berish, talabalarda bilim va ko`nikmalarni shakllantirish; - har bir okean tabiiy sharoitining o`ziga xos xususiyatlarini ochib berish va ularning rayonlashtirish sxemasini asoslash. <p>II.Asosiy nazariy qism (ma`ruza mashg`ulotlari)</p> <p>II.1. Fanning tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p>1-mavzu. Kirish. Jahon tabiiy geografiyasi kursining maqsadi va vazifalari. Yevrosiyo materiği geografik o`lmi, kattaligi, qirg`oq chizig`i, chekka nuqtalari, materikning o`rganilish tarixi. Yevrosiyo materiği geologik tuzilishi. Yevrosiyo materiğining relyefi, yer yuzasining tuzilishi, tog`lar va tekisliklar, yarim orol va orollar, seysmik mintaqalar, foydali qazilmalar, tabiiy resurslar (2 soat),</p> <p>2-mavzu. Relyefi va foydali qazilmalari. Yevrosiyo materiğining relyefi, yer yuzasining tuzilishi, tog`lar va tekisliklar, yarim orol va orollar, seysmik mintaqalar, foydali qazilmalar, tabiiy resurslar (2 soat)</p> <p>3-mavzu. Yevrosiyo iqlimining asosiy xususiyatlari, iqlim mintaqalari. Materik iqlimining tarkib topishida rol o`ynaydigan omillar. Okeanlarning materikka ta`siri. Yog`inlari. Fasliy farqlar. Iqlim mintaqalari geografik joylashuvi. Ularning hududiy chegaralanishi hamda boshqa materiklar iqlim mintaqalaridan farqi va o`xshashliklari (2 soat).</p> <p>4-5-mavzu. Ichki suvlari - daryo va ko`llari. Ichki suvlari. Daryolarning to`yinish tiplari va quyilish va suv yig`ish havzalari. Ko`llari va suv omborlari,</p>		

yer osti suvlari, hozirgi zamon muzliklari (4 soat)

6-7-8-mavzu. Organik dunyosi – tuproq, o'simlik va hayvonot dunyosi. Tuproq, o'simlik va hayvonot dunyosi. Ularning materik bo'yab tarqalishi. Ularning iqlim mintaqalari va tabiat zonalari bo'yab tarqalishi (6 soat).

9-mavzu. Tabiat zonalari. Antropogen landshaft komplekslari. Tabiat zonalari. Materik hududida tarkib topgan tabiat zonalari xilma-xilligi, almashinib kelishi. Boshqa materiklarga o'xshashligi va tafovutlari. Qo'riqxonalar (2 soat).

10-mavzu. Yevrosiyo materigi tabiiy geografik o'lkalari. Yevropa qit'asi va Osiyo qit'asi tabiiy geografik o'lkalarga bo'linishi. Yevrosiyaning hududiy tasnifi. Yevropa qit'asi tabiiy geografik o'lkalari: Fennoskandiya, Sharqiy Yevropa, O'rtta Yer dengizi Yevropasi, G'arbiy Yevropa (2 soat).

11-mavzu. Osiyo qit'asi tabiiy geografik o'lkalari: G'arbiy Sibir, O'rtta Osiyo, Markaziy Osiyo, Uzoq Sharq, Janubiy Osiyo, Janubiy-G'arbiy Osiyo (2 soat).

12-mavzu. Afrika materigi geografik o'rimi, tekshirish tarixi, geologik tuzilishi. Relyefi va foydali qazilmalari (2 soat).

13-mavzu. Afrika materigi Iqlimi, iqlim mintaqalari. Afrika materigi ichki suvlari – daryolari, ko'llari (2 soat).

14-mavzu. Afrika materigi organik dunyosi – tuproq, o'simlik va hayvonot dunyosi. Tabiat zonalari. Antropogen landshaft komplekslari. Afrika materigi tabiiy geografik o'lkalari: Past Afrika va Baland Afrika (2 soat).

15-mavzu. Shimoliy Amerika materigi geografik o'rimi, tekshirish tarixi, geologik tuzilishi. Relyefi va foydali qazilmalari (2 soat).

16-mavzu. Shimoliy Amerika materigi Iqlimi, iqlim mintaqalari. Shimoliy Amerika materigi ichki suvlari – daryolari, ko'llari (2 soat).

17-mavzu. Shimoliy Amerika materigi organik dunyosi – tuproq, o'simlik va hayvonot dunyosi. Tabiat zonalari. Antropogen landshaft komplekslari. Shimoliy Amerika materigi tabiiy geografik o'lkalari. Kordilyerali G'arb va Kordiyerasiz Sharq (2 soat).

18-mavzu. Janubiy Amerika materigi geografik o'rimi, tekshirish tarixi, geologik tuzilishi. Relyefi va foydali qazilmalari (2 soat).

19-mavzu. Janubiy Amerika materigi Iqlimi, iqlim mintaqalari. Janubiy Amerika materigi ichki suvlari – daryolari, ko'llari (2 soat).

20-mavzu. Janubiy Amerika materigi organik dunyosi – tuproq, o'simlik va hayvonot dunyosi. Tabiat zonalari. Antropogen landshaft komplekslari. Janubiy Amerika materigi tabiiy geografik o'lkalari. Andsiz Sharq va Andli G'arb (2 soat).

21-mavzu. Avstraliya materigi geografik o'rimi, chegaralari, o'rganilish tarixi, relyefi va foydali qazilmalari (2 soat).

22-mavzu. Iqlimi, iqlim hosil qiluvchi omillari, iqlim mintaqalari, ichki suvlari Organik dunyosi – tuproq, o'simlik, hayvonot dunyosi. Tabiat zonalari. Tabiiy geografik o'lkalari.

23-mavzu. Okeaniya orollari tabiati (2 soat).

IV semestr

24-mavzu. Antarktida materigi geografik o'rimi, o'rganilish tarixi, muz qoplamini.

Antarktida materigi iqlim sharoiti. Mintaqasi. Tabiat zonalari. Organik dunyosi (2 soat).

25-mavzu. Okeanlar tabiiy geografiyasi. Dunyo okeani. Okean suvining xususiyatlari. Dunyo okeani va uning tarkibiy qismlari (2 soat).

26-mavzu. Okean suvining xususiyatlari, uning makon va zamonda taqsimlanishi. Geografik qobiqda okeanlarning roli. (2 soat).

27-mavzu. Okean va dengizlarning geologik ishi. Dunyo okeani va uning tarkibiy qismlarining geologik ishi. Dengiz suvlarining qirg'oq qiyofasini shakllantirishi. Dunyo okeani o'rganilish tarixi. Dunyo okeani va uning tarkibiy qismlarining geografik o'rganilish tarixi (2 soat).

28-mavzu. Tinch okean geografik o'rimi, qirg'oq qiyofasi, dengiz va orollari, o'rganilish tarixi. Tinch okean geografik o'rimi va dengiz va orollar, o'rganilish tarixi. Okean osti relyefi, iqlimi va suvlari. Tinch okean suvosti relyefi tabiiy resurslari ulardan oqilona foydalanish muhofaza qilish (2 soat).

29-mavzu. Organik dunyosi, xalq xo'jaligidagi ahamiyati. Organik dunyosi, xalq xo'jaligidagi ahamiyati, tabiat zonalari. Tinch okean dengizlariga tavsif. Tinch okean dengizlariga umumiy tavsif (2 soat).

30-mavzu. Atlantika okeani geografik o'rimi, qirg'oq qiyofasi, dengiz va orollari, o'rganilish tarixi. Atlantika okeani geografik o'rimi va dengiz va orollar, o'rganilish tarixi. Okean osti relyefi, iqlimi va suvlari. Atlantika okeani suvosti relyefi tabiiy resurslari ulardan oqilona foydalanish muhofaza qilish (2 soat).

31-mavzu. Organik dunyosi, xalq xo'jaligidagi ahamiyati. Organik dunyosi, xalq xo'jaligidagi ahamiyati, tabiat zonalari. Atlantika okeani dengizlariga tavsif. Atlantika okeani dengizlariga umumiy tavsif (2 soat).

32-mavzu. Hind okeani geografik o'rimi, qirg'oq qiyofasi, dengiz va orollari, o'rganilish tarixi. Hind okeani geografik o'rimi, qirg'oq qiyofasi, dengiz va orollari, o'rganilish tarixi. Okean osti relyefi, iqlimi va suvlari. (2 soat).

33-mavzu. Organik dunyosi, xalq xo'jaligidagi ahamiyati. Okean osti relyefi, iqlimi va suvlari Organik dunyosi, xalq xo'jaligidagi ahamiyati. Hind okeani dengizlariga umumiy tavsif (2 soat).

34-mavzu. Shimoliy Muz okeani geografik o'rimi, qirg'oq qiyofasi, dengiz va orollari, o'rganilish tarixi. Shimoliy Muz okeani geografik o'rimi, qirg'oq qiyofasi, dengiz va orollari, o'rganilish tarixi. Okean osti relyefi, iqlimi va suvlari Organik dunyosi, xalq xo'jaligidagi ahamiyati. Okean osti relyefi, iqlimi va suvlari (2 soat).

35-mavzu. Organik dunyosi, xalq xo'jaligidagi ahamiyati. Shimoliy Muz okeani dengizlariga umumiy tavsif. Shimoliy Muz okeani dengizlariga umumiy tavsif (2 soat).

36-mavzu. Okean va atmosferaning iqlim o'zgarishiga ta'siri. Okean va atmosferaning iqlim o'zgarishi va unga moslashuv (2 soat).

37-mavzu. Muhofaza qilinadigan tabiiy hududlar. Qo'riqxonalar va milliy bog'lar. Antropogen landshaft komplekslari. Materiklar va okeanlarda inson

xo'jalik faoliyati ta'sirida vujudga kelgan tabiat komplekslari (2 soat).
38-mavzu. Umumbashariy muammolar. Geografik bashorat (2 soat).

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

III.1. Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1-mavzu. Jahon tabiiy geografiyasi kursining maqsadi va vazifalari. Yevrosiyo materigi geografik o'rni, kattaligi, qirg'oq chizig'i, chekka nuqtalari, materikning o'rganilish tarixi. Yevrosiyo materigi geologik tuzilishi. Yevrosiyo materigining relyefi, yer yuzasining tuzilishi, tog'lar va tekisliklar, yarim orol va orollar, seysmik mintaqalar, foydali qazilmalar, tabiiy resurslarini kartadan o'rganib, chizish (2 soat).

2-mavzu. Relyefi va foydali qazilmalari. Yevrosiyo materigining relyefi, yer yuzasining tuzilishi, tog'lar va tekisliklar, yarim orol va orollar, seysmik mintaqalar, foydali qazilmalar, tabiiy resurslarini kartadan o'rganib, chizish (2 soat)

3-mavzu. Yevrosiyo iqlimining asosiy xususiyatlari, iqlim mintaqalari. Materik iqlimining tarkib topishida rol o'ynaydigan omillar. Okeanlarning materikka ta'siri. Yog'inlari. Fasliy farqlar. Iqlim mintaqalari geografik joylashuvi. Ularning hududiy chegaralanishi hamda boshqa materiklar iqlim mintaqalaridan farqi va o'xshashliklarini kartadan o'rganib, chizish (2 soat).

4-5-mavzu. Ichki suvlari - daryo va ko'llari. Ichki suvlari. Daryolarning to'yinish tiplari va quyilish va suv yig'ish havzalari. Ko'llari va suv ombonlari, yer osti suvlari, hozirgi zamon muzliklari (4 soat)

6-7-8-mavzu. Organik dunyosi - tuproq, o'simlik va hayvonot dunyosi. Tuproq, o'simlik va hayvonot dunyosi. Ularning materik bo'yab tarqalishi. Ularning iqlim mintaqalari va tabiat zonalari bo'yab tarqalishini kartadan o'rganib, chizish (6 soat).

9-mavzu. Tabiat zonalari. Antropogen landshaft komplekslari. Tabiat zonalari. Materik hududida tarkib topgan tabiat zonalari xilma-xilligi, almashimib kelishi. Boshqa materiklarga o'xshashligi va tafovutlari. Qo'riqxonalarini kartadan o'rganib, chizish (2 soat).

10-mavzu. Yevrosiyo materigi tabiiy geografik o'lkalari. Yevropa qit'asi va Osiyo qit'asi tabiiy geografik o'lkalarga bo'limishi. Yevrosiyoning hududiy tasnifi. Yevropa qit'asi tabiiy geografik o'lkalari: Fennoskandiya, Sharqiy Yevropa, O'rta Yer dengizi Yevropasi, G'arbiy Yevropani kartadan o'rganib, chizish (2 soat).

11-mavzu. Osiyo qit'asi tabiiy geografik o'lkalari: G'arbiy Sibir, O'rta Osiyo, Markaziy Osiyo, Uzoq Sharq, Janubiy Osiyo, Janubiy-G'arbiy Osiyoni kartadan o'rganib, chizish (2 soat).

12-mavzu. Afrika materigi geografik o'rni, tekshirilish tarixi, geologik tuzilishi. Relyefi va foydali qazilmalarini kartadan o'rganib, chizish (2 soat).

13-mavzu. Afrika materigi iqlimi, iqlim mintaqalari. Afrika materigi ichki suvlari - daryolari, ko'llarini kartadan o'rganib, chizish (2 soat).

14-mavzu. Afrika materigi organik dunyosi - tuproq, o'simlik va hayvonot

dunyosi. Tabiat zonalari. Antropogen landshaft komplekslari. Afrika materigi tabiiy geografik o'lkalari: Past Afrika va Baland Afrikani kartadan o'rganib, chizish (2 soat).

15-mavzu. Shimoliy Amerika materigi geografik o'rni, tekshirilish tarixi, geologik tuzilishi. Relyefi va foydali qazilmalarini kartadan o'rganib, chizish (2 soat).

16-mavzu. Shimoliy Amerika materigi iqlimi, iqlim mintaqalari. Shimoliy Amerika materigi ichki suvlari - daryolari, ko'llarini kartadan o'rganib, chizish (2 soat).

17-mavzu. Shimoliy Amerika materigi organik dunyosi - tuproq, o'simlik va hayvonot dunyosi. Tabiat zonalari. Antropogen landshaft komplekslari. Shimoliy Amerika materigi tabiiy geografik o'lkalari. Kordilyerali G'arb va Kordiyerasiz Sharqni kartadan o'rganib, chizish (2 soat).

18-mavzu. Janubiy Amerika materigi geografik o'rni, tekshirilish tarixi, geologik tuzilishi. Relyefi va foydali qazilmalarini kartadan o'rganib, chizish (2 soat).

19-mavzu. Janubiy Amerika materigi iqlimi, iqlim mintaqalari. Janubiy Amerika materigi ichki suvlari - daryolari, ko'llarini kartadan o'rganib, chizish (2 soat).

20-mavzu. Janubiy Amerika materigi organik dunyosi - tuproq, o'simlik va hayvonot dunyosi. Tabiat zonalari. Antropogen landshaft komplekslari. Janubiy Amerika materigi tabiiy geografik o'lkalari. Andsiz Sharq va Andli G'arbn kartadan o'rganib, chizish (2 soat).

21-mavzu. Avstraliya materigi geografik o'rni, chegaralari, o'rganilish tarixi, relyefi va foydali qazilmalarini kartadan o'rganib, chizish (2 soat).

22-mavzu. Iqlimi, iqlim hosil qiluvchi omillari, iqlim mintaqalari, ichki suvlari Organik dunyosi - tuproq, o'simlik, hayvonot dunyosi. Tabiat zonalari. Tabiiy geografik o'lkalari kartadan o'rganib, chizish (2 soat).

23-mavzu. Okeaniya orollari tabiatini kartadan o'rganib, chizish (2 soat).

IV semestr

24-mavzu. Antarktida materigi geografik o'rni, o'rganilish tarixi, muz qoplami. Antarktida materigi iqlim sharoiti. Mintaqasi. Tabiat zonalari. Organik dunyosini kartadan o'rganib, chizish (2 soat).

25-mavzu. Okeanlar tabiiy geografiyasi. Dunyo okeani. Okean suvining xususiyatlari. Dunyo okeani va uning tarkibiy qismlarini kartadan o'rganib, chizish (2 soat).

26-mavzu. Okean suvining xususiyatlari, uning makon va zamonda taqsimlanishi. Geografik qobiqda okeanlarning rolini kartadan o'rganib, chizish (2 soat).

27-mavzu. Okean va dengizlarning geologik ishi. Dunyo okeani va uning tarkibiy qismlarining geologik ishi. Dengiz suvlarining qirg'oq qiyofasini shakllantirishi. Dunyo okeani o'rganilish tarixi. Dunyo okeani va uning tarkibiy qismlarining geografik o'rganilish tarixini kartadan o'rganib, chizish (2 soat)

28-mavzu. Tinch okean geografik o'rni, qirg'oq qiyofasi, dengiz va orollari,

o'rganilish tarixi. Tinch okean geografik o'rni va dengiz va orollar, o'rganilish tarixi. Okean osti relyefi, iqlimi va suvlari. Tinch okean suvosti relyefi tabiiy resurslari ulardan oqilona foydalanish muhofaza qilishni kartadan o'rganib, chizish (2 soat)

29-mavzu. Organik dunyosi, xalq xo'jaligidagi ahamiyati. Organik dunyosi, xalq xo'jaligidagi ahamiyati, tabiat zonallari. Tinch okean dengizlariga tavsif. Tinch okean dengizlariga umumiy tavsifni kartadan o'rganib, chizish. (2 soat)

30-mavzu. Atlantika okeani geografik o'rni, qirg'oq qiyofasi, dengiz va orollari, o'rganilish tarixi. Atlantika okeani geografik o'rni va dengiz va orollar, o'rganilish tarixi. Okean osti relyefi, iqlimi va suvlari. Atlantika okeani suvosti relyefi tabiiy resurslari ulardan oqilona foydalanish muhofaza qilishni kartadan o'rganib, chizish (2 soat).

31-mavzu. Organik dunyosi, xalq xo'jaligidagi ahamiyati. Organik dunyosi, xalq xo'jaligidagi ahamiyati, tabiat zonallari. Atlantika okeani dengizlariga tavsif. Atlantika okeani dengizlariga umumiy tavsifni kartadan o'rganib, chizish (2 soat).

32-mavzu. Hind okeani geografik o'rni, qirg'oq qiyofasi, dengiz va orollari, o'rganilish tarixi. Hind okeani geografik o'rni, qirg'oq qiyofasi, dengiz va orollari, o'rganilish tarixi. Okean osti relyefi, iqlimi va suvlari kartadan o'rganib, chizish (2 soat).

33-mavzu. Organik dunyosi, xalq xo'jaligidagi ahamiyati. Okean osti relyefi, iqlimi va suvlari Organik dunyosi, xalq xo'jaligidagi ahamiyati. Hind okeani dengizlariga umumiy tavsifni kartadan o'rganib, chizish (2 soat).

34-mavzu. Shimoliy Muz okeani geografik o'rni, qirg'oq qiyofasi, dengiz va orollari, o'rganilish tarixi. Shimoliy Muz okeani geografik o'rni, qirg'oq qiyofasi, dengiz va orollari, o'rganilish tarixi. Shimoliy Muz okeani geografik o'rni, qirg'oq qiyofasi, dengiz va orollari, o'rganilish tarixi. Okean osti relyefi, iqlimi va suvlari Organik dunyosi, xalq xo'jaligidagi ahamiyati. Okean osti relyefi, iqlimi va suvlari kartadan o'rganib, chizish (2 soat).

35-mavzu. Organik dunyosi, xalq xo'jaligidagi ahamiyati. Shimoliy Muz okeani dengizlariga umumiy tavsif. Shimoliy Muz okeani dengizlariga umumiy tavsifni kartadan o'rganib, chizish (2 soat).

36-mavzu. Okean va atmosferaning iqlim o'zgarishiga ta'siri. Okean va atmosferaning iqlim o'zgarishiga ta'siri va uning oqibatlari, issiqxona samarasi Global iqlim o'zgarishi va unga moslashuvni kartadan o'rganib, chizish (2 soat).

37-mavzu. Muhofaza qilinadigan tabiiy hududlar. Qo'riqxonalar va milliy bog'lar. Antropogen landshaft komplekslari. Materiklar va okeanlarda inson xo'jalik faoliyati ta'sirida vujudga kelgan tabiat komplekslarini kartadan o'rganib, chizish (2 soat).

III.2. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

2-kurs III semestri uchun

1. Yevrosiyo tabiiy geografik o'lkalari (Shimoli-G'arbiy Yevropa tabiati,

aholisi, xo'jaligi)

2. G'arbiy-Yevropa tabiati, aholisi, xo'jaligi

3. Sharqiy Yevropa tabiati, aholisi, xo'jaligi

4. Janubiy Yevropa tabiati, aholisi, xo'jaligi

5. Old Osiyo tog'lari va Kavkaz tabiati, aholisi, xo'jaligi

6. Janubiy-G'arbiy Osiyo tabiati, aholisi, xo'jaligi

7. Shimoliy Osiyo tabiati, aholisi, xo'jaligi

8. Markaziy Osiyo tabiati, aholisi, xo'jaligi

9. Baland Osiyo tabiati, aholisi, xo'jaligi

10. Sharqiy Osiyo tabiati, aholisi, xo'jaligi

11. Janubiy-Sharqiy Osiyo tabiati, aholisi, xo'jaligi

12. Janubiy Osiyo tabiati, aholisi, xo'jaligi

13. Afrika regionlari. Shimoliy Afrika tabiati, aholisi, xo'jaligi

14. Markaziy Afrika tabiati, aholisi, xo'jaligi

15. Sharqiy Afrika tabiati, aholisi, xo'jaligi

16. Janubiy Afrika tabiati, aholisi, xo'jaligi

17. Shimoliy Amerika regionlari. Arktika orollari tabiati, aholisi, xo'jaligi

18. Kordilyerasiz Sharq tabiati, aholisi, xo'jaligi

19. Kordilyerali G'arb tabiati, aholisi, xo'jaligi

20. Markaziy Amerika tabiati, aholisi, xo'jaligi

21. Amerika regionlari. Andsiz Sharq tabiati, aholisi, xo'jaligi

22. Braziliya yassi tog'lari tabiati, aholisi, xo'jaligi

23. Andli G'arb tabiati, aholisi, xo'jaligi

24. Avstraliya regionlari. Sharqiy Avstraliya tabiati, aholisi, xo'jaligi

25. G'arbiy Avstraliya tabiati, aholisi, xo'jaligi

26. Markaziy tekisliklar tabiati, aholisi, xo'jaligi

27. Okeaniya: Melaneziya Mikroneziya tabiati, aholisi, xo'jaligi

28. Polineziya, Yangi Gvineya tabiati, aholisi, xo'jaligi

2-kurs IV semestri uchun

29. Antarktida—muzliklar o'lkasi tabiati, ilmiy stansiyalari

30. Tinch okean qirg'og'idagi mamlakatlarda xo'jalik yuritish

31. Tinch okean tabiati, aholisi, xo'jaligi

32. Atlantika okeani qirg'og'idagi mamlakatlarda xo'jalik yuritish

33. Atlantika okeani tabiati, aholisi, xo'jaligi

34. Hind okeani qirg'og'idagi mamlakatlarda xo'jalik yuritish

35. Hind okeani tabiati, aholisi, xo'jaligi

36. Shimoliy Muz okeani qirg'og'idagi mamlakatlarda xo'jalik yuritish

37. Shimoliy Muz okeani tabiati, aholisi, xo'jaligi

38. Geografik qobiq rivojlanishi asosiy xususiyatlari

39. Buyuk geografik kashfiyotlar.

40. Flora va faunaning dunyo buylab tarqalishi

42. Iqlim mintaqalari. Geografik zonalarning mintaqalar bo'yicha joylashuvi

43. Okean osti tog' tizmalari.

<p>44. Yer yuzining inson tomonidan o'zlashtirilishi oqibatlarini.</p> <p>45. Global ekologik muammolar sabablari.</p> <p>46. Dasht va chala cho'llar tabiat zonalari.</p> <p>47. Materiklar va okeanlarning o'zaro ta'siri</p> <p>48. Orollar va ularning kelib chiqishi, geografik tarqalishi.</p> <p>49. Materiklarning geografik o'rganilish tarixi</p> <p>50. Okeanlarning geografik o'rganilish tarixi</p> <p>51. Qo'ltiq va bo'g'ozlarning geografik joylashuvi</p> <p>52. Yarim orollarga tabiiy geografik ta'rif</p> <p>53. Materiklar iqlimining shakllanishida iqlim hosil qiluvchi omillarning roli</p> <p>54. Yoqilg'i foydali qazilma konlarining geografik joylashuvi</p> <p>55. Rudali foydali qazilma konlarining geografik joylashuvi</p> <p>56. Tayga va keng bargli o'rmonlar zonasi</p> <p>57. O'rmon resurslari va ularni muhofaza qilish</p> <p>58. Antropogen landshaft komplekslari vam ularni muhofaza qilish</p> <p>59. Suv resurslari va ularni muhofaza qilish.</p> <p>60. Yer sharidagi seysmik mintaqalar</p>	<p>3.</p> <p>IV. Kurs ishi (loyiha) tarkibi, ularga qo'yiladigan talablar.</p> <p>Kurs ishi – Oliy o'quv yurtlari talabalar tomonidan o'quv rejasidagi umumkasbiy va maxsus fanlar bo'yicha bajariladigan mustaqil ish.</p> <p>Kurs ishi professor-o'qituvchilar rahbarligida talabalarda to'plagan nazariy bilimdan muayyan masalani echishda mustaqil foydalanish ko'nikmasini hosil qilish yoki mavzuni chuqur o'rganish maqsadida bajariladi. Kurs ishi, odatda, quyi kurslarda referativ, yuqori kurslarda grafikaviy hisoblash ishlari sifatida o'tkaziladi. Kurs ishi mavzulari Oliy o'quv yurtlari kafedralarida ishlab chiqiladi va himoya qilinadi.</p> <p>Kurs ishini bajarishda talabalar mustaqil ravishda manba, ma'lumotlar, tahlil natijalariga tayanib, mavzu yuzasidan o'z xulosalarini chiqaradilar. Kurs ishini bajarish orqali ular bitiruv kursida bajariladigan Bitiruv Malakaviy Ishi uchun o'zlariga puxta zamin yaratadilar. Bunda adabiyotlar bilan ishlash, ilmiy bilimlarni jamlash ko'nikmalarini hosil qiladilar.</p> <p>Jahon tabiiy geografiyasi kursi 601110000 - Geografiya va iqtisodiy bilim asoslari ta'lim yo'nalishi o'quv rejasida ko'rsatilganidek, 3-kurslarning VI semestrida o'tiladigan fan bo'lib, erining geografik qobig'i, tabiat komplekslarini o'rganadi. Bu kurs Yer sharidagi materiklar va okeanlar tabiatini, uning tarkibiy qismlarini, ularda sodir bo'layotgan tabiiy jarayonlarni o'zaro bir-biriga bog'liq holda o'rganadi.</p> <p>Jahon tabiiy geografiyasi "Umumiy Yer bilimi", "Kartografiya", "Geologiya", "Tuproqshunoslik", "Biogeografiya" kabi tabiiy fanlardan egallangan bilimlarga tayanadi va ularga aniqlik kiritadi.</p> <p>Kurs ma'lumotlari o'rita maktab geografiya kursiga bog'liq holda didaktikaning "oddiydan-murakkabga" degan tartibiga asoslanib Yevrosiyo materigini o'rganishdan boshlanadi va Shimoliy Muz okeanini o'rganish bilan tugallanadi. Har bir materikka va okeanga umumiy tabiiy tavsif berilgach,</p>
--	--

<p>ularni tabiiy geografik rayonlashtirilib, regionlar va tabiiy geografik o'lkalari, tabiiy sharoiti chuqur tahlil qilinadi.</p> <p>Materiklar rayonlashirilganda region va o'lkalarning geografik o'rni, tektonik tuzilishi, relyefi, yer yuzasi asosiy xususiyatlari, iqlim sharoiti va qaysi tabiat zonasida joylashganligi asos qilib olinadi.</p> <p>Mazkur kurs Geografiya ixtisosligida ta'lim oluvchi talabalar uchun asosiy o'quv fanlaridan biri bo'lganligi uchun kurs ishi himoyasi bilan yakunlanadi. Kurs ishini bajarishda talabalar har bir materikning tabiiy geografik o'lkalarini auditoriya darslarida batafsil o'rganilmaganligi uchun mustaqil ravishda o'rganadilar. Kurs ishini yozishda kirish, asosiy qism va uning 1-2-3-4-bandlari, Xulosa qismlaridan iborat reja asosida yoziladi hamda foydalanilgan adabiyotlar tartibi ko'rsatilib o'tiladi. Kurs ishi mavzusiga oid adabiyotlar, matbuot nashrlari, ilmiy jurnallar, bukletlar, karta va atlaslardan foydalaniladi, ulardagi rangli rasmlar, kartalar va chizmalar ilova qilinishi tavsiya etiladi. Shuningdek, kurs ishini bajarishda internet saytlari, "National geographic science", "BBC", "Vokrug sveta" kabi ilmiy-ommabop teleko'rsatuvlarning ma'lumotlaridan ham foydalanilishi mumkin.</p> <p>Kurs ishi titul varag'i, taqriz, reja asosiy matn, mavzuga oid kartalar, chizmalar, rangli rasmlar, jadval va sxemalar, foydalanilgan adabiyotlar tartibidan iborat bo'lishi hamda asosiy matn (qo'shimcha ilovalardan tashqari) sahilangan bo'lishi lozim.</p> <p>Kurs ishi tayyorlangach, ilmiy rahbar tomonidan taqriz berilganidan so'ng kafedra tomonidan belgilangan komissiya ishtirokida himoya qilinadi hamda reyting tizimi asosida 100 ballik ball baholanadi.</p> <p>Jahon tabiiy geografiyasi fanidan KURS ISHLARI mavzulari</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Yevropa qit'asi tabiiy geografik rayonlari, Shimoliy-G'arbiy Yevropa (Shpitsbergen orollari, Islandiya, Fennoskandiya). 2. G'arbiy Yevropa (Britaniya orollari, O'rta Yevropa tekisligi, O'rtacha balandlikdagi tog'lari va ularga yondoshgan tekisliklar. Alp tog'lari, Karpat tog'lari, Dunaybo'y tekisliklari. 3. Sharqiy Yevropa (Sharqiy Yevropa (Rossiya) tekisligi, Qrim yarim oroli, Ural tog'lari, Kavkaz) 4. Janubiy Yevropa (Pireney, Apennin, Bolqon yarim orollari) 5. Old Osiyo tog'lari va Kavkaz (Osiyo O'rta dengiz bo'y (Levant), Kichik Osiyo tog'lari, Armaniston tog'lari, Kavkaz, Eron tog'lari). 6. Janubi-G'arbiy Osiyo (Arabiston yarim oroli, Mesopotamiya) 7. Shimoliy Osiyo (G'arbiy Sibir, O'rta va Sharqiy Sibir, Uzoq Sharqiy Sibir, Uzoq Sharq (Kuril-Kamchatka), Amur, Saxalin) Janubiy Sibir tog'li o'lkasi (Baykal-Sayan). 8. Markaziy Osiyo (Shimoliy Mongoliya va Oltoy, Janubiy Mongoliya va Shimoliy Xitoy, Shimoli-g'arbiy Xitoy). 9. Baland Osiyo (Hindiqush va Qoraqurum, Kumlun, Nanshan, Oltintog' tizmalari, Tibet tog'lari). 10. Sharqiy Osiyo (Shimoli-sharqiy Xitoy va Koreya yarim oroli, Markaziy
--

- Xitoy, Janubiy Xitoy, Yaponiya orollari.
11. Janubi-Sharqiy Osiyo (Hindixitoy yarim oroli, Malayya arxipelagi, Filippin orollari).
 12. Janubiy Osiyo (Himolay tog' lari, Hind-Gang pasttekisligi, Hindiston yarim oroli, Shri-Lanka oroli).
 13. Shimoliy Amerika materigining regionlari: Arktika orollari (Kanada-Arktika arxipelagi, Grenlandiya oroli).
 14. Kordilyerasiz Sharq (Subarktika tekisliklari, Lavrentiya qirlari, Nyufaundlend oroli, Appalachi tog' lari va Appalachiyo tekisliklari, Markaziy tekisliklari, Qirg' oqbo' yi tekisliklari, Buyuk tekisliklari)
 15. Kordilyerali G'arb (Alyaska va Shimoli-g'arbiy Kanada Kordilyerasi, Kanadaning janubi-g'arbiy va AQSHning shimoli-g'arbidagi Kordilyera tog' lari, AQSH ning Janubi-g'arbidagi Kordiyera tog' lari, Shimoliy Meksika).
 16. Markaziy Amerika (Markaziy Amerika bo'yni orollari: Katta va Kichik Antil orollari, Bagam orollari).
 17. Janubiy Amerika materigi regionlari: Andsiz Sharq (Amazoniya, Gviana tog' ligi va pasttekisligi, Orinoko tekisligi).
 18. Braziliya yassi tog' lari, Ichki tropik tekisliklari, La-Plata tekisligi, Patagoniya platosi, Gran-Chako).
 19. Andli G'arb (Karib Andi, Shimoliy And, Ekvador Andi, Peru Andi, Markaziy And, Chili -Argentina Andi, Patagoniya Andi, Andli Olovli Yer oroli).
 20. Afrika materigi regionlari: Shimoliy Afrika (Atlas tog' lari, Sahroi Kabir, Sudan Savanna o'lkasi).
 21. Markaziy Afrika (Kongo botig'i, Shimoliy Gvineya).
 22. Sharqiy Afrika (Habashiston tog' ligi va Somali yarim oroli, Sharqiy Afrika yassi tog'ligi).
 23. Janubiy Afrika (Janubiy Afrika yassi tog' ligi, Kap tog' lari, Madagaskar oroli).
 24. Avstraliya materigi regionlari: Sharqiy Avstraliya tog' lari.
 25. G'arbiy Avstraliya.
 26. Avstraliya Markaziy pasttekisliklar.
 27. Okeaniya orollari: Melaneziya Mikroneziya.
 28. Polineziya, Yangi Gvineya, Yangi Zelandiya, Tasmaniya, Yangi Kaledoniya, Yangi Gebrid, Fiji orollari.
 29. Antarktida -muzliklar o'lkasi, materikning ichki tafovutlari.
 30. Tinch okean geografik o'rimi, dengiz va orollari.
 31. Tinch okean tabiiy resurslari, ulardan foydalanish va muhofaza qilish.
 32. Atlantika okeani geografik o'rimi, dengiz va orollari
 33. Atlantika okeani tabiiy resurslari, ulardan oqilona foydalanish va muhofaza qilish
 34. Hind okeani geografik o'rimi va dengiz va orollar
 35. Hind okeani tabiiy resurslarining xalq xo'jaligidagi ahamiyati, muhofaza

- qilish.
36. Shimoliy Muz okeani geografik o'rimi dengiz va orollari.
 37. Shimoliy Muz okeani tabiiy resurslarining xalq xo'jaligidagi ahamiyati, muhofaza qilish
 38. Geografik qobiqning rivojlanishi asosiy xususiyatlari.
 39. Yer va sayoralarning kelib chiqishi haqida gipotezalar (taxminlar)
 40. Yerdagi Quyosh issiqligining taqsimlanishi, iqlim mintaqalarining vujudga kelishi.
 41. Geografik zonalarning mintaqalar bo'yicha joylashuvi.
 42. Balandlik mintaqalarining hosil bo'lish sabablari.
 43. Yer yuzasining inson tomonidan o'zlashtirilishi oqibatlari.
 44. Global ekologik muammolar sabablari.
 45. Yevrosiyo materigi pasttekisliklari
 46. Atlantika okeani dengizlari
 47. Tinch okean dengizlari
 48. Shimoliy Muz okeani dengizlari
 49. Hind okeani dengizlari
 50. Tinch okeaniga quyiluvchi daryolar
 51. Atlantika okeaniga quyiluvchi daryolar
 52. Hind okeaniga quyiluvchi daryolar
 53. Shimoliy Muz okeaniga quyiluvchi daryolar
 54. Yevrosiyo materigi tuproqlari
 55. Yevrosiyo materigi o'simliklari
 56. Yevrosiyo materigi hayvonot dunyosi
 57. Cho'llarning geografik tarqalishi
 58. Savanna va tropik o'rmonlar
 59. Alp-Himolay mintaqasi tog' tizmalari
 60. Meridional yo'nalishdagi tog' tizmalari
 61. Zoogeografik oblastlar
 62. Floristik oblastlar
 63. Dayolarning to'yinish tiplari
 64. Cho'llarning kelib chiqishi, tiplari va geografik tarqalishi
 65. Pasttekisliklar va ularning geografik tarqalishi
 66. Afrika va Avstraliya materiklari organik dunyosi
 67. Amerika qit'asi organik dunyosi
 68. Dasht va chala cho'llar tabiat zonalari
 69. Materiklar va okeanlarning o'zaro ta'siri
 70. Orollar va ularning kelib chiqishi, geografik tarqalishi.
 71. Materiklarning geografik o'rganilish tarixi
 72. Okeanlarning geografik o'rganilish tarixi
 73. Yaram orollarga tabiiy geografik ta'rif
 74. Qo'ltiq va bo'g'ozlarning geografik joylashuvi
 75. Materiklar iqlimining shakllanishida iqlim hosil qiluvchi omillarning roli
 76. Yoqilg'ini foydali qazilma konlarining geografik joylashuvi

<p>77. Rudali foydali qazilma konlarining geografik joylashuvi</p> <p>78. Tayga va keng bargli o'rmonlar zonasi</p> <p>79. O'rmon resurslari va ularni muhofaza qilish</p> <p>80. Antropogen landshaft komplekslari vam ularni muhofaza qilish</p> <p>81. Suv resurslari va ularni muhofaza qilish</p> <p>82. Seysmik mintaqalar</p> <p>83. Materiklar tektonik tuzilishi (Yevrosiyo, Shimoliy Amerika, Janubiy Amerika, Afrika, Avstraliya)</p> <p>84. Materiklar relyef tuzilishi (Yevrosiyo, Shimoliy Amerika, Janubiy Amerika, Afrika, Avstraliya)</p> <p>85. Materiklar iqlimi (Yevrosiyo, Shimoliy Amerika, Janubiy Amerika, Afrika, Avstraliya, Antarktida)</p> <p>86. Materiklar ichki suvlari (Yevrosiyo, Shimoliy Amerika, Janubiy Amerika, Afrika, Avstraliya)</p> <p>87. Materiklar tabiat mintaqalari (Yevrosiyo, Shimoliy Amerika, Janubiy Amerika, Afrika, Avstraliya)</p> <p>88. Materiklarni tabiiy geografik rayonlashitirish (Yevrosiyo, Shimoliy Amerika, Janubiy Amerika, Afrika, Avstraliya)</p> <p>89. Materiklar milliy boq'olari va qo'riqxonalari (Yevrosiyo, Shimoliy Amerika, Janubiy Amerika, Afrika, Avstraliya)</p> <p>90. Okeanlarga umumiy tavsif (Tinch, Atlantika, Hind, Shimoliy Muz)</p>	<p>4.</p> <p>V. Ta'lim natijalari/Kasbiy kompetensiyalar</p> <p>Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:</p> <p>Fanni o'zlashtirishga qo'yiladigan talablar Davlat ta'lim standartidagi malakaviy tavsifga muvofiq ishlab chiqiladi va quyidagicha bayon etiladi.</p> <p>“Jahon tabiiy geografiyasi” fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiradigan masalalar doirasida bakalavr:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fanning maqsad va vazifalarini, umumiy va regional tabiiy geografyaning o'zaro bogliqligi va tafovutlarini; - materiklar, qit'alar, orollar, yarim orollar, okeanlar, dengizlar, qo'ltiqlar, bo'g'ozlar va oqimlar (iliq, sovuq) haqida umumiy tushunchalarni; - geografik qobiqning tuzilishi, tarkibi va chegaralarini, yer yuzasining shakllanishi va rivojlanishi haqidagi farazlar va nazariyalarni, litosfera plitalarini <i>bilish kerak</i>; - materiklar va okeanlarda quyosh radiatsiyasining taqsimlanishi va iqlim mintaqalarining hosil bo'lishini, tabiat zonalari va ularning kelib chiqishini, relyef xususiyatlarini hamda ularning inson tamonidan o'zlashtirilishi va antropogen landshaftlarni tahlil qilish <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak</i>; - har bir materikning (Yevrosiyo, Afrika, Shimoliy va Janubiy Amerika, Antarktida, Avstraliya) asosiy xususiyatlarini, shakllanish tarixini, platformalarini, relyefini, iqlim hosil qiluvchi omillarini, ichki suvlarini (daryo, ko'l va muzliklar), tuproq, o'simlik va hayvonot dunyosining shakllanishini, tabiiy geografik rayonlarini; - okeanlar tabiiy sharoitining shakllanishini, tekshirish tarixini, okean osti
---	--

<p>relyefining asosiy xususiyatlarini, okean suvining xususiyatlarini, iqlim va tabiat mintaqalari o'simlik va hayvonot dunyosining xususiyatlarini, okeanga tegishli dengiz, qo'ltiq va bo'g'ozlarni, okean tabiiy boyliklari va ulardan foydalanish darajasini, iftostonish sabablarini o'rganish <i>malakasiga ega bo'lishi kerak</i>.</p>	<p>5.</p> <p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari</p> <p>Talabalarni “Jahon tabiiy geografiyasi” fanini chuqur o'zlashtirishlari uchun ilg'or zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalaridan keng foydalanish talab etiladi. Fanni chuqur o'zlashtirishda ma'ruza matnlari, amaliy mashg'ulotlar ishlanmalari, tarqatma materiallar, kartalar bilan bir qatorda yangi statistik ma'lumotlar, aholi va unga xos hamda sanoat, qishloq xo'jaligini joylashtirish jarayonlarni ko'rsatuvchi video filmlar, slaydlar ham katta yordam beradi. Ma'ruza va amaliy mashg'ulotlarda zaruriy pedagogik texnologiyalardan foydalanish maqsadga muvofiq.</p> <p>“Jahon tabiiy geografiyasi” kursini loyihalashtirishda quyidagi asosiy konseptual yondashuvlardan foydalaniladi:</p> <p>Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim. Bu ta'lim o'z mohiyatiga ko'ra ta'lim jarayonining barcha ishtirokchilarini to'laqonli rivojlanishlarini ko'zda tutadi. Bu esa ta'limni loyihalashtirilayotganda, albatta, ma'lum bir ta'lim oluvchining shaxsini emas, avvalo kelgusidagi mutaxassislik faoliyati bilan bog'liq o'qish maqsadlaridan kelib chiqqan holda yondashilishni nazarda tutadi.</p> <p>Tizimli yondashuv. Ta'lim texnologiyasi tizimining barcha belgilarini o'zida mujassam etmog'i lozim: jarayonning mantiqiyliigi, uning barcha bo'g'inlarini o'zaro bog'langanligi, yaxlitligi.</p> <p>Faoliyatga yo'naltirilgan yondashuv. Shaxsning jarayonli sifatlarini shakllantirishga, ta'lim oluvchining faoliyatni aktivlashtirish va intensivlashtirish, o'quv jarayonida uning barcha qobiliyati va imkoniyatlari, tashabbuskorligini ochishga yo'naltirilgan ta'limni ifodalaydi.</p> <p>Dialogik yondashuv. Bu yondashuv o'quv munosabatlarini yaratish zaruriyatini bildiradi. Uning natijasida shaxsning o'z-o'zini faollashtirishi va o'z-o'zini ko'rsata olishi kabi ijodiy faoliyati kuchayadi.</p> <p>Hamkorlikdagi ta'limni tashkil etish. Demokratik, tenglik, ta'lim beruvchi va ta'lim oluvchi faoliyat mazmunini shakllantirishda va erishilgan natijalarni baholashda birgalikda ishlashni joriy etishga e'tiborni qaratish zarurligini bildiradi.</p> <p>Muammoli ta'lim. Ta'lim mazmunini muammoli tarzda taqdim qilish orqali ta'lim oluvchi faoliyatini aktivlashtirish usullaridan biri. Bunda ilmiy bilimni obyektiv qarama – qarshiligi va uni hal etish usullarini, dialektik mushohadani shakllantirish va rivojlantirishni, amaliy faoliyatga ulami ijodiy tarzda qo'llashni mustaqil ijodiy faoliyati ta'minlanadi.</p> <p>Axborotni taqdim qilishning zamonaviy vositalari va usullarini qo'llash – yangi kompyuter va axborot texnologiyalarini o'quv jarayoniga qo'llash.</p> <p>O'qitishning usullari va texnikasi. Ma'ruza (kirish, mavzuga oid,</p>
---	--

vizuallashtirish, muammoli ta'lim, keys-stadi, pinbord, paradox va loyihalash usullari, amaliy ishlar.

O'qitishni tashkil etish shakllari: dialog, polilog, muloqot hamkorlik va o'zaro o'rganishga asoslangan frontal, kollektiv va guruh.

O'qitish vositalari: o'qitishning an'anaviy shakllari (darslik, ma'ruza matni) bilan bir qatorda – kompyuter va axborot texnologiyalari.

Kommunikatsiya usullari: tinglovchilar bilan operativ teskari aloqaga asoslangan bevosita o'zaro munosabatlar.

Teskari aloqa usullari va vositalari: kuzatish, blits – so'rov, oraliq va joriy va yakunlovchi nazorat natijalarini tahlili asosida o'qitish diagnostika.

Boshqarish usullari va vositalari: o'quv mashg'uloti bosqichlarini belgilab beruvchi texnologik karta ko'rinishidagi o'quv mashg'ulotlarini rejalashtirish, qo'yilgan maqsadga erishishda o'qituvchi va tinglovchining birgalikdagi harakati, nafaqat auditoriya mashg'ulotlari, balki auditoriyadan tashqari mustaqil ishlarining nazorati.

Monitoring va baholash: o'quv mashg'ulotida ham butun kurs davomida ham o'qitishning natijalarini rejali tarzda kuzatib borish. Kurs oxirida test topshiriqlari yoki yozma ish variantlari yordamida tinglovchilarning bilimlari baholanadi.

- ma'ruzalar, interfaol, keys stadi, munozara
- interfaol keys-stadilar;
- diologik yondoshuv
- SWOT tahlili
- Wenn diagrammasi
- Bliz so'rov
- nilufar guli
- baliq skleti
- blis so'rov

blis test, klaster usuli, hamkorlikda o'qitish, bbb, blits savol, krossvord, kartografik, aqliy hujum, 6x6x6 usuli va boshqalar

VII. Kreditlarni olish uchun talablar

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish.

Fan bo'yicha jami kreditlar – ball hisobida 100 balga teng. 50 ball + (joriy+oraliq+mustaqil ta'lim) 50 ball (yakuniy) = 100 ballik tizim asosida baholanadi.

Talaba 50 (joriy+oraliq+mustaqil ta'lim) ballni 25 ball (joriy) + 25 ball (oraliq+mustaqil ta'lim) yoki 20 ball (joriy) + 30 ball (oraliq+mustaqil ta'lim) ko'rinishida yig'ishi mumkin.

Amaliy topshiriqlarni baholashda amaliy mashg'ulotlar modullarga bo'linadi va har bir modul bo'yicha maksimal ball belgilanadi. Har bir modul yakunida topshiriq beriladi. Belgilangan muddatda baholanadi.

Oraliq nazorat topshirig'i berilganda uning ichida mustaqil ta'lim topshiriqlari ham beriladi. Umumiy topshiriq uchun 25 ball belgilangan bo'lsa 15 ballini oraliq topshirig'iga 10 ballini mustaqil ta'lim topshirig'iga qo'yib, umumiy topshiriq uchun belgilangan maksimal 25 ball to'planadi.

Yakuniy nazoratda maksimal 50 ball to'planadi.

Talaba har bir modul yakunida topshiriqni mustaqil ta'lim bilan qo'shilgan holda taqdim etadi va topshiriqni qay darajada bajarishiga qarab belgilangan ballning maksimali yoki minimali qo'yiladi.

Umumiy ball 60 baldan kam bo'lganda talaba fanda belgilangan kreditlarni to'play olmagan hisoblanadi.

VII.1. Jahon tabiiy geografiyasi fani bo'yicha talabalar bilimlari baholash va nazorat mezonlari

№	Nazorat turlari	Nazorat o'tkazish muddatlari (har bir modul yakunidan nazorat o'tkaziladi)		Ajratilgan ball	
		Eng yuqori ball	O'rtacha ball	Umumiy ball	Umumiy ball
1	Joriy nazorat (fan 5 moduldan iborat)	1 modul	5	3	25
		2 modul	5	3	
		3 modul	5	3	
		4 modul	5	3	
		5 modul	5	3	
2	Oraliq nazorat	Mustaqil ish	20	25	25
3	Yakuniy nazorat	Yakuniy nazorat	50		50
	Jami				100

Asosiy adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. Toshkent. O'zbekiston. 2017.
2. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollarga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. // Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar. 11-son.
3. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. T. "O'zbekiston". 2017
4. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. Toshkent. "O'zbekiston". 2017
5. O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti farmoni. O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami. 2017 yil. 6-son. 70-moddada.
6. Eitwein V. and Maslin M. Physical geography: fundamentals of the physical environment. GY 1147 2790147. 2011.
7. Abdulqosimov A.A. Materiklar va okeanlar tabiiy geografiyasi. O'rta maktab darsligi. 6-sinf uchun. T. O'qituvchi, 2006.
8. Abdulqosimov A.A. umumiy tahriri ostida. Antropogen landshaftshunoslik. Ilmiy maqolalar to'plami. Samarqand. SamDU nashri. 2014.

9. Абдулкасимов А.А., Давронов К.К. Структура ландшафтов межгорных котловин Средней Азии. Монография. Т. "Iqtisod-moliya". 2015.
10. Alibekov L.A. O'rti Osiyo tabiiy geografiyasi. O'quv qo'llanma. Samarqand, 2006
11. Alibekov L.A. Inson va tabiat. Toshkent. Fan va texnologiya. 2016.
12. Бабаев А.Г., Зонн И.С., Дроздов Н.Н., Фрейкин З.Г. Пустыни. Москва. Мысль. 1986.
13. Baratov P., Mamatqulov M., Rafiqov A. O'rti Osiyo tabiiy geografiyasi. O'quv qo'llanma. T. "O'qituvchi". 2002 y.
14. Baratov P. O'zbekiston tabiiy geografiyasi. (OO'YU geografiya yo'nalishi talabalari uchun o'quv qo'llanma). T. "O'qituvchi" 1996 y.
15. Vlasova T.V. "Materiklar tabiiy geografiyasi" 1-qism. 1982 y.
16. Vlasova T.V. "Materiklar tabiiy geografiyasi" 2-qism. 1982 y.
17. Власова Т.В. "Физическая география материков" ч-1, ч-2. Т.1986.
18. Пристугла Т.Ю., Ерёмна В.А., Спрындин А.Н. Физическая география материков и океанов. М. Владос ИМПС им.А.С.Грибоедова
19. Rafiqov V.A. Qiziqarli geografiya. Sharq NMAK. Toshkent.2010.
20. Rahimbekov R.U., Donsova Z. O'rti Osiyo tabiatining geografik o'rganilish tarixi. O'quv qo'llanma. T. O'qituvchi. 1982.
21. Ruabchikov A.M. "Dunyo qit'olari tabiiy geografiyasi" 1986 y.
22. Рябчиков А.М. "Физическая география материков и океанов". "Высшая школа", М. 1988.
23. Sabitova N.I., Saidkarimova Z. Dunyoning tabiiy geografiyasi va topografiya asoslari. Toshkent, Universitet, 2007.
24. Степанов В.Н. Океаносфера. М. "Мысль", 1983
25. Республика Узбекистан. (Гос. Комитет охраны природы). "Укитувчи" Т. 1993.
26. O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi. 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12 jildlari. Internet sayt: www.wgeo.ru www.geografiya.ru
- Qo'shimcha adabiyotlar:**
1. Qozoqov A., Ma'sudov Q. "Materiklar va okeanlar tabiiy geografiyasidan amaliy mashg'ulotlar va mustaqil ishlar", T. 1992.
2. Baratov P., Soatov A. Umumiy tabiiy geografiya. Toshkent, "O'qituvchi", 2002.
3. Gadoyev K., Berdiyeva S. Jahongashta sayuoh olimlar. Toshkent. "O'zbekiston", 2012.
4. Gadoyev K., Berdiyeva S. Sayyoramiz mo'jizalari. Toshkent. "O'zbekiston", 2012.
5. "Maktabda geografiya" jurnali sonlari.
- Elektron ta'lim resurslari:**
1. www.huu.uz/kengash/download/geografiya.doc
2. http://www.huu.uz/tematir/geografiya/
3. e-mail: m-geografiya@mail.ru

	4. www.ziyounet.uz/ru/library/book/6767/libid/70110
	5. www.nuu.uz/faculties/economy/index.php?lk=mi_kaf&ln=en
	6. www.connect.uz/forum/index.php?showtopic=256&st=165
	7. www.gov.uz/uz/content.scm?contentid=13040
8.	Fan dasturi Jizzax davlat pedagogika instituti Kengashining 2021 yil "11" 08 dagi 1 -sonli bayonnomasi bilan tasdiqlangan.
9.	Fan/modul uchun ma'sullar: Toshboev Zafarjon Maxramkulovich. – Geografiya va iqtisodiy bilim asoslari kafedrasida katta o'qituvchisi
10.	Taqrizchilar: Q.S.Yarashev – Samarqand DU "Geografiya va tabiiy resurslar" kafedrasida mudiri g.f.PhD dots. G'o'dalov M.R. - Jizzax DPl Geografiya va iqtisodiy bilim asoslari kafedrasida dotsent v.b. g.f.PhD.